

דף תרגול: מהפכה או חקיקה? שתי דרכי הסוציאליזם

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להסביר את הרקע להופעת הסוציאליזם במאה ה-19
- להגדיר את המושגים בורגנות, פרולטריון ומלחמת מעמדות
- להשוות בין הסוציאליזם המהפכני לסוציאל-דמוקרטיה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת המושגים

1. ב – הבורגנות
2. ב – מפעלים, מכונות, קרקע וחומרי גלם
3. ג – מהפכה של הפרולטריון
4. א – שינוי הדרגתי בחקיקה ובבחירות
5. ב – 1864
6. א – איגודים מקצועיים וחקיקה סוציאלית

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – היו דרכים שונות - מהפכנית ודמוקרטית
2. לא נכון – מרקס האמין במהפכה, לא בהדרגתיות
3. לא נכון – הסוציאל-דמוקרטיה לא ביקשה לבטל בעלות פרטית, רק לשנות דרך חוקים
4. נכון – זהו חוק לרווחת עובדים צעירים
5. נכון – זהו תאריך היסטורי מדויק
6. נכון – מרקס ואנגלס פרסמו אותו באותה שנה

חלק ג' – השלימו את המשפט

1. פרולטריון
2. בורגנות
3. מאבק
4. אינטרנציונל
5. סוציאלית
6. אנגלס

חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

- 1 – ג (בעלי מפעלים והון)
- 2 – א (פועלים שכירים)
- 3 – ד (מאבק בין מעמדות לפי מרקס)
- 4 – ה (שינוי הדרגתי בחקיקה)
- 5 – ב (חוקים לרווחת העובדים)

חלק ה' – סדרו לפי הכרונולוגיה

1. המהפכה התעשייתית ומצוקת הפועלים
2. פרסום המניפסט הקומוניסטי (1848)
3. ייסוד האינטרנציונל הראשון (1864)
4. חוק ביטוח הבריאות בגרמניה (1883)

חלק ו' – שאלות פתוחות

1. מאבק מתמיד בין המעמד השולט באמצעי הייצור לבין המעמד המנוצל
2. המסים מממנים חקיקה סוציאלית ושירותים לפועלים ולחלשים
3. ארגון בינלאומי שאיחד פועלים ממדינות שונות למען מטרות משותפות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מעמד הפועלים השכירים שאין בבעלותם אמצעי ייצור
- למשל: איסור עבודת ילדים, ביטוח בריאות, הגבלת שעות עבודה
- המהפכנית מבקשת שינוי בכוח וביטול בעלות פרטית, הדמוקרטית מבקשת שינוי הדרגתי דרך חוקים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בתרחיש היום במפעל כדי ליצור הזדהות לפני הלימוד העיוני
- כדאי להבהיר את ההבדל בין רעיון הסוציאליזם המהפכני של מרקס לבין המשטר הקומוניסטי שקם מאוחר יותר
- הוויכוח המובנה מתאים לחלוקה לקבוצות עם זמן הכנה קצר וקריטריונים ברורים לשופטים

דף תרגול: מהפכה או חקיקה? שתי דרכי הסוציאליזם

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

במאה ה-19 פועלים עבדו קשה וקיבלו שכר נמוך. אנשים רצו לעזור להם. היו שתי דרכים: מהפכה, או חוקים חדשים בהדרגה.

מילון קטן:

סוציאליזם	רעיונות שרצו חברה צודקת יותר לפועלים
בורגנות	בעלי המפעלים והעושר
פרולטריון	מעמד הפועלים השכירים
אמצעי ייצור	מפעלים, מכונות וקרקע
מלחמת מעמדות	מאבק בין מעמד שליט למעמד מנוצל
סוציאליזם מהפכני	דרך של מהפכה ובעלות משותפת
סוציאל-דמוקרטיה	שינוי הדרגתי בחוקים ובבחירות
חקיקה סוציאלית	חוקים לרווחת העובדים

1 חלק א' – הבנת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי היה עשיר ובעל מפעלים?

א) הפרולטריון ב) הבורגנות ג) האיכרים ד) השופטים

2. מה דרוש כדי לייצר דברים?

א) שכר ומשכורות ב) מפעלים, מכונות, קרקע וחומרי גלם ג) מפלגות פוליטיות ד) חוקי עבודה

3. מה מרקס רצה לעשות?

א) חקיקה הדרגתית ב) חזרה לחקלאות ג) מהפכה של הפרולטריון ד) שלטון מלך

4. איך הסוציאל-דמוקרטים רצו לשנות דברים?

א) שינוי הדרגתי בחקיקה ובבחירות ב) מהפכה אלימה ג) ביטול כל המסים ד) שלטון מלך

5. מתי הוקם האינטרנציונל?

א) 1789 ב) 1864 ג) 1917 ד) 1848

6. מה הסוציאל-דמוקרטים השתמשו בו כדי לעזור לפועלים?

א) איגודים מקצועיים וחקיקה סוציאלית ב) ביטול הבחירות ג) מלחמה בין מדינות ד) שלטון מלך

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסוציאליזם הוא רעיון אחד ואחיד	☐	☐
2	מרקס האמין שהשינוי יבוא בהדרגה בעזרת חוקים	☐	☐
3	הסוציאל-דמוקרטיה ביקשה לבטל לגמרי את הבעלות הפרטית	☐	☐
4	איסור עבודת ילדים הוא דוגמה לחקיקה סוציאלית	☐	☐
5	חוק ביטוח הבריאות לעובדים בגרמניה נחקק ב-1883	☐	☐
6	המניפסט הקומוניסטי פורסם ב-1848	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המשפט

השלימו את המילה החסרה.

1. מעמד הפועלים השכירים נקרא _____

2. המעמד בעל ההון נקרא _____

3. לפי מרקס, ההיסטוריה היא _____ מתמיד בין מעמדות

4. ה_____ הראשון נוסד ב-1864 בלונדון

5. חוקים לרווחת העובדים נקראים חקיקה _____

6. שותפו של מרקס לכתיבת המניפסט הקומוניסטי היה _____

4 חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בורגנות	___	**א.** פועלים שכירים
2. פרולטריון	___	**ב.** חוקים לרווחת העובדים
3. מלחמת מעמדות	___	**ג.** בעלי מפעלים והון
4. סוציאל-דמוקרטיה	___	**ד.** מאבק בין מעמדות לפי מרקס
5. חקיקה סוציאלית	___	**ה.** שינוי הדרגתי בחקיקה

5 חלק ה' – סדרו לפי הכרונולוגיה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	ייסוד האינטרנציונל הראשון (1864)
☐	חוק ביטוח הבריאות בגרמניה (1883)
☐	פרסום המניפסט הקומוניסטי (1848)

☐	המהפכה התעשייתית ומצוקת הפועלים

6 חלק ו' – שאלות פתוחות

ענו בקצרה.

1. הסבירו מהי מלחמת מעמדות לפי מרקס

2. כיצד מסייעים המסים לצמצום הפערים לפי הסוציאל-דמוקרטיה?

3. מה היה האינטרנציונל ומה הייתה מטרתו?

כרטיס יציאה

מהו פרולטריון?

ציינו דוגמה אחת לחקיקה סוציאלית

מהו ההבדל העיקרי בין הדרך המהפכנית לדרך הדמוקרטית?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀